

Alenka Urh

Laura Petan: *Rozi*.
Ilustracije Tina Perko.
Radovljica: Didakta, 2014.

Slikaniški prvenec Laure Petan je prav prijetno presenečenje. Pet zgodbic o zvedavi štiriletni deklici Rozi, ki je na las podobna Piki Nogavički (s to razliko, da so njeni lasje sršeči in si jih nikakor ne pusti ukrotiti v kite), je podanih spretno, z dobršno mero navihanega humorja. Rozi je, kot se za štiriletnico spodobi, polna vseh muh in daleč od kakšne polikane razvajenke. Je prava mala "gavnarka", iznajdljiva, včasih prepirljiva, zna se celo mikastiti kot fant, hkrati pa je vendarle otroško nedolžna, dobrodušna in občutljiva. Deklica se zna zabavati, bi si z nostalgijo mislil odrasli bralec, rojen nekje v sedemdesetih ali osemdesetih letih. Idilično vaško okolje, v katerega je postavljena pripoved, predstavlja svet, v katerega še niso vdrlri računalniki, pametni telefoni in druge digitalne igrače, bakugani, *benteni*, govoreči mački, v nekakšne priščipnjene trlice izklesane plastične lutke in drugi, za sodobno otročad mikavni predmeti. Otroško čudoviti svet se v očeh Rozi in njenih prijateljev vrti okoli druženja, domačih živali, koles, sladkarij in nogometa. Deklica rada pomaga pri vkuhavanju marmelad in krmljenju kokoši, se kot sopotnica vozi s traktorjem in nadzoruje košnjo. Je otrok, ki mu sodobna družba še ni uspela vcepiti želja po vsem mogočem in živi v tesnem stiku z naravo. Pa ne mislimo reči, da branje za mlado publiko ne bo aktualno. Daleč od tega, navsezadnje verjetno ni otroka, ki ne bi v neki fazi rekel j ali l namesto r, ki si ni nikoli zaželel hišnega ljubljence, izgubil mlečnega zoba in ga nastavlil za take reči pristojni miški ali se sprl s prijateljem.

Avtorica bralca v pripoved povabi z uvodnim nagovorom: "Saj poznate Rozi, tisto navihano dekletce z razmršenimi, rdečkastimi lasmi. Prav gotovo ste jo že kdaj srečali, kako z rokami v žepih požvižgava in pred sabo brca kamenček. Je zvedava štiriletnica, ki je s svojim obnašanjem in pegastim noskom na moč podobna Piki Nogavički." V njem brž izvemo,

s kakšno deklico bomo imeli opravka, si zaželimo, da bi jo (s)poznali, in zaslutimo, da nam v njeni družbi (podobno kot nam ni bilo v Pikini) skoraj zagotovo ne bo dolgčas.

Rozi se svojih "projektov" loteva s pristno otroško zagnanostjo, ne-utrudljivo zvedavostjo in neponovljivim občutkom, da so možnosti, ki jih ponuja svet, resnično neomejene. Zakaj pa ne bi, na primer, zobna miška namesto kovanca prinesla kolesa? Pravzaprav se lahko z njim kar pripeleje, če je premajhna, da bi ga prinesla! In zakaj ne bi čelade, če je ravno nova, nosili tudi v avtomobilu ali pa, kadar gre otroški želji po starševski pozornosti resnično za nohte, poskusili, ampak resnično samo poskusili, svojo malo sestrico zamenjati za veliko čokolado z lešniki? Kdo pravi, da človek za hišnega ljubljénčka ne bi mogel imeti backa, ga poimenovati Joco in ga čez noč nastaniti v lastni postelji? Če se sprašujete, zakaj ravno backa in ne česa bolj postelji primerne, nikar, stvar je vendar jasna: mucki, hrčki ali morski prašički so premalo zanimivi, s pujsi in petelini pa se zadeva ne bi obnesla: pujsi so pač preveliki pujsi in jim niti cela steklenička šampona ne more pomagati, petelini pa se zbujaajo prezgodaj in s prevelikim pompom. Vrhu tega je bacek pri nogometu lahko odličen vratar, za razliko od na primer hrčka, ki se v голу zagotovo ne bi tako dobro obnesel!

Rozi skozi svoje prigode na lastni koži preizkusi marsikateri pomemben življenjski nauk, denimo tistega, da "moraš pridno delati, če hočeš kaj imeti", saj je "denar veliko težje zaslužiti kot zapraviti", da "moraš vedno premisliti, kaj rečeš", saj besede lahko "bolijo bolj kot udarci s palico" in da se iz želje po mamini pozornosti ne izplača oponašati majhnega dojenčka, saj potem lahko namesto slastne goveje juhe in praženega krompirja za kosilo dobiš kašico nedoločljive barve, po kosilu pa je namesto sankanja na vrsti spanje.

Avtorica se pripovedovanja loteva z iskrivo duhovitostjo, h kateri v veliki meri pripomore prav avtentično posnemanje spontanega delovanja in mišljenja otrok. Bralca bodo zabavale šaljive replike, komentarji in situacije. Ko na primer babica bližajoče se rojstvo Rozine sestrice napove z besedami: "Še malo, pa bo prišla štorcklja", deklica v skrbeh vpraša mamo, "kdaj nameravajo babici povedati, da se bo dojenček rodil in da ne bo nobene štorcklje. Ni želela, da bi bila babica potem razočarana". Jezik je, otrokom primerno, ravno prav jedrnat, a nikakor ne siromašen, temveč imenitno več in tekoč; domišljajske niti pa je avtorica spretno spletla v prepričljiv svet z avtentičnimi otroškimi junaki. Poglavja, ki se običajno vrtijo okoli enega, večjega dogodka, bogatijo razne podrobnosti, ki prispevajo k pristnosti pripovedi ter poleg tega mladim bralcem postrežejo

z nekaterimi morda še neznanimi dejstvi. Tako bodo izvedeli, “kakšne solte zdlavnik je logoped”, kaj vse je treba jeseni postoriti na kmetiji in kako je ob košnji dobro na traktor namesiti viseče verige, katerih rožljanje pred ostro kosilnico prežene divje zajce, jerebice in fazane.

Slikanico spremljajo barvite ilustracije Tine Perko. Odnos med besedo in sliko je simetričen, pri čemer oba medija sporočata skupno estetsko sporočilo. Posamezne zgodbe vpeljujejo samostojne ilustracije, ki napovedujejo, kaj se bo v nadaljevanju vršilo. Zanimivo je, da prva, celostranska ilustracija bralcu ne predstavi naslovne junakinje, temveč njenega prijatelja Tiborja pri logopedu, mala skuštranka se pojavi šele na naslednji strani, na manjši ilustraciji, postavljeni ob besedilo. Simpatične upodobitve v živopisnih barvnih odtenkih so ustrezen in zvest likovni sopotnik navihanih zgodb. Beseda in slika skupaj torej tvorita izjemno zanimiv prvenec, ki ni zgolj prisrčen in duhovit (s tem bi njegovo večplastnost po nepotrebnem zreducirali na bori dve značilnosti), temveč veliko več kot to.